

Αθήνα, 21.06.2007

ΑΠ : 270

Προς: Υπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Γεώργιο Σουφλιά

Κοινοποίηση:

Υφυπουργό ΠΕΧΩΔΕ κ. Σταύρο Καλογιάννη

ΓΓ ΥΠΕΧΩΔΕ κ. Ευάγγελο Μπαλτά

Θέμα : Θέσεις ΣΕΠΟΧ επί του Σχεδίου ΚΥΑ και ΣΜΠΕ για τον Τουρισμό

Αξιότιμε κύριε Υπουργέ,

Στα πλαίσια της διαδικασίας διαβούλευσης για το Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό ο ΣΕΠΟΧ σας αποστέλλει τις θέσεις του επί του κειμένου του Σχεδίου ΚΥΑ και της ΣΜΠΕ σε 3 ενότητες ως ακολούθως.

- 1) Θέσεις ΣΕΠΟΧ περιληπτικά
- 2) Θέσεις κατά θεματική ενότητα
- 3) Θέσεις για την ΣΜΠΕ Τουρισμού

1._ Οι Θέσεις περιληπτικά

Ο ΣΕΠΟΧ θεωρεί ιδιαίτερα θετικό για την προώθηση του χωροταξικού σχεδιασμού της χώρας το γεγονός της ανάθεσης από το ΥΠΕΧΩΔΕ μιας σειράς τομεακών Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων καθώς και του Εθνικού. Ειδικότερα για τον Τουρισμό, έναν από τους βασικότερους κλάδους της οικονομίας μας, θεωρείται σημαντικός ο ρόλος ενός κανονιστικού πλαισίου ρυθμίσεων για την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη, τόσο σε σχέση με την προστασία και ανάδειξη των φυσικών και πολιτιστικών πόρων, όσο και ως προς την συμβολή στην ισόρροπη περιφερειακή ανάπτυξη και την ενίσχυση της χωρικής συνοχής. Με τα σχόλια, τις θέσεις και τις προτάσεις που διατυπώνονται παρακάτω, ο ΣΕΠΟΧ ευελπιστεί να βοηθήσει εποικοδομητικά στην διαδικασία της διαβούλευσης για τον χωροταξικό σχεδιασμό εθνικού επιπέδου, αλλά κυρίως για την βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη της χώρας μας.

Η δημοσιοποίηση από το ΥΠΕΧΩΔΕ για διαβούλευση του Σχεδίου ΚΥΑ για τον Τουρισμό και της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) χωρίς την συνοδεία του Ειδικού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α.), περιορίζει την δυνατότητα τεκμηρίωσης της ΚΥΑ και την ολοκληρωμένη αντίληψη του θέματος, πολύ περισσότερο δε χωρίς τις κατευθύνσεις του Γενικού Χωροταξικού Σχεδίου, το οποίο θα έπρεπε να είχε προηγηθεί.

Από το κείμενο της ΚΥΑ διαπιστώνεται η απουσία από το Ε.Π., στο οποίο βασίζεται, μιας ολοκληρωμένης πρότασης για την τουριστική ανάπτυξη στην Ελλάδα κατά την επόμενη 15ετία. Οι στόχοι είναι πολύ γενικοί, κυρίως στο πνεύμα της ανταγωνιστικότητας και της μεγιστοποίησης του τομέα και λιγότερο στα πλαίσια της βιώσιμης ανάπτυξης. Δεν γίνεται αναφορά και αξιολόγηση των πολιτικών που εφαρμόστηκαν στον χώρο του τουρισμού ώστε να διαγραφούν με συνέπεια οι νέοι στόχοι του πλαισίου. Ειδικότερα, αγνοείται τελείως η τουριστική πολιτική που διαμορφώθηκε τις τελευταίες δεκαετίες για να αντιμετωπίσει τα κύρια διαρθρωτικά προβλήματα

του τομέα μέσω συστήματος ρυθμίσεων- μέτρων- έργων- κινήτρων, η αξιολόγηση των οποίων θα βοηθούσε στην αντικειμενική τεκμηρίωση ορισμένων προτάσεων.

Παρόλο που ένα μεγάλο μέρος από τα αναφερόμενα στο Σχέδιο ΚΥΑ δεν αποτελούν τόσο αντικείμενο ενός Ε.Π.Χ.Σ.Α.Α. όσο ενός Τομεακού Επιχειρησιακού Προγράμματος, η διατύπωση δεν ανταποκρίνεται ούτε σε ένα εξειδικευμένο τομεακό (τουριστικό) πόνημα. Γενικά το κείμενο χαρακτηρίζεται από ασάφειες, αοριστίες και κενά, ενώ σε πολλά σημεία δεν ερμηνεύει σωστά ή παρερμηνεύει έννοιες και όρους δεδομένους διεθνώς όπως π.χ. «μαζικός τουρισμός». Ακόμα, χρησιμοποιούνται αδόκιμοι όροι και όχι πλήρως επιστημονικά αποδεκτές έννοιες, όπως π.χ. «εναλλακτικός τουρισμός», «αναγνωρίσιμη τουριστική ταυτότητα», «σύνθετη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού».

Παρά την έλλειψη μιας γενικής εικόνας για την τουριστική ανάπτυξη που επιδιώκεται, από το κείμενο της ΚΥΑ προκύπτει ότι επιλέγει:

- να ικανοποιήσει την ζήτηση κατοικιών προς πώληση σε οργανωμένα συγκροτήματα τουρισμού με νέες μορφές διαχείρισης,
- να υποστηρίξει την περαιτέρω ανάπτυξη αμιγούς μαζικού τουρισμού σε μεγάλες περιοχές με αξιόλογους τουριστικούς πόρους,
- να χωροθετήσει εναλλακτικές μορφές τουρισμού στην υπόλοιπη χώρα.
- να εστιάσει το ενδιαφέρον κυρίως σε καταλύματα και κτιριακές υποδομές

Εισάγεται η δυνατότητα μαζικής παραγωγής οργανωμένης προς πώληση «τουριστικής κατοικίας παραθερισμού» με ιδιωτική πολεοδόμηση ευνοϊκών όρων. Είναι ιδιαίτερα χαρακτηριστικό ότι ένα Ειδικό Πλαίσιο για τον Τουρισμό προωθεί την ανάπτυξη μιας νέας αγοράς « β' κατοικίας» ως ανταπόκριση στη ζήτηση για «νέα πρότυπα διαχείρισης τουριστικών καταλυμάτων» (π.χ. Condo hotels), που από ετών έχουν εφαρμοστεί στο εξωτερικό. Εν τούτοις, είναι γνωστό ότι τα πρότυπα αυτά σήμερα ήδη θεωρούνται αποτυχημένα, λόγω των ιδιαίτερα δυσμενών επιπτώσεων που προκάλεσαν στο περιβάλλον παράκτιων ζωνών.

Η ζήτηση για την ανάπτυξη του «προτύπου» αυτού στην Ελλάδα ως «νέου τουριστικού προϊόντος» δεν φαίνεται να προκύπτει από σχετική έρευνα της τουριστικής αγοράς (ζήτηση τουριστών), αλλά από επιχειρηματική ζήτηση άλλων κλάδων (π.χ. επιχειρηματιών-οικοπεδούχων, μεγάλων κατασκευαστικών εταιρειών (developers), τραπεζών με θυγατρικές real estate κ.α, ελληνικών και ξένων συμφερόντων) για την ανάπτυξη νέων πεδίων επιχειρηματικών και οικονομικών δραστηριοτήτων μέσω του τουρισμού.

Γενική θέση ΣΕΠΟΧ: Ο Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών επισημαίνει με ανησυχία την χρησιμοποίηση του χωροταξικού σχεδιασμού στο πλαίσιο του Ν.2742/99, ως μέσου προώθησης και προνομιακής αντιμετώπισης μη παραγωγικών δραστηριοτήτων, έξω από τις γενικές αρχές και όρους της τομεακής αναπτυξιακής θεώρησης και της διατομεακής οργάνωσης του εθνικού χώρου.

Ειδικές θέσεις, σχόλια και προτάσεις κατά θεματική ενότητα συνοψίζονται πιο κάτω και αναπτύσσονται αναλυτικά στο προσαρτημένο κείμενο που ακολουθεί:

- Η κατηγοριοποίηση του χώρου: Διαπιστώνεται συγκεχυμένη παράθεση 10 κατηγοριών περιοχών χωρίς σύνθεση. Η διατύπωση αναλυτικών κατευθύνσεων κατά κατηγορία περιοχών με σωρευτική δράση προκαλεί σύγχυση.

- Οι κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης: Η εξειδίκευση των κατευθύνσεων υπό μορφή μέτρων και δράσεων είναι υποβοηθητική για τον σχεδιασμό τοπικού επιπέδου. Στο εθνικό επίπεδο λείπουν οι βασικοί κατευθυντήριοι άξονες ως προς το είδος και την ένταση της επιθυμητής ανάπτυξης κατά κατηγορία περιοχών. Στο περιφερειακό επίπεδο δεν γίνεται αναφορά σε θέματα συμπληρωματικότητας και συμβολής του τουρισμού στην διατομεακή ισόρροπη ανάπτυξη. Ο εσπευσμένος καθορισμός όρων δόμησης και αρτιοτήτων δεν κρίνεται σκόπιμος σε ένα κατευθυντήριο πλαίσιο, δεδομένου ότι αποτελούν αντικείμενο των εκτελεστικών Π.Δ/γμάτων και Αποφάσεων που θα ακολουθήσουν.

- Οι Ειδικές Μορφές Τουρισμού: Εκφράζονται επιφυλάξεις ως προς την ομαδοποίηση, ονομασία και ερμηνεία των μορφών, καθώς και την απουσία σημαντικών εξ αυτών (εκθεσιακός τουρισμός, κρουαζιέρες, οικοτουρισμός, αγροτουρισμός). Δεν γίνεται συσχετισμός μορφών και απαιτούμενων υποδομών.

- Οι Σύνθετες και ολοκληρωμένες αναπτύξεις τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού: Η προώθηση οικιστικών αναπτύξεων εκτός σχεδίου και διαδικασίας πολεοδόμησης, με ευνοϊκότερους όρους δόμησης και αναπτύξιακά κίνητρα, θα λειτουργήσει ανταγωνιστικά προς την εγχώρια κτηματαγορά αλλά και εσωτερικά στον κλάδο της Ξενοδοχίας. Η διαφοροποίηση τουρισμού-ιδιωτικού παραθερισμού θα πρέπει να παραμείνει σαφής, για πολεοδομικούς όσο και για δημοσιονομικούς και χρηματοοικονομικούς λόγους.

- Οι Ειδικές και Τεχνικές Υποδομές: διατυπώνονται ως αναγκαίες προς εξασφάλιση γενικά, χωρίς σύνδεση με το Ε.Π. ή με άλλα προγράμματα.

- Οι Κατευθύνσεις για κατηγορίες χώρου με ειδικό καθεστώς: Σε καθεστώτα προστασίας (Natura κ.α.) διαπιστώνονται αντιφάσεις ως προς την προστασία και την δυνατότητα χωροθέτησης οργανωμένων αναπτύξεων μεγάλης κλίμακας.

- Το Πρόγραμμα Δράσης: δεν αναφέρεται σε κόστος, δράσεις προτεραιότητας, χρονοδιάγραμμα. Δεν γίνεται αναφορά σε δείκτες φέρουσας ικανότητας.

2._ Θέσεις ΣΕΠΟΧ για ΚΥΑ Τουρισμού κατά θεματική ενότητα

2.1 Η κατηγοριοποίηση του χώρου (Άρθρο 4)

Στο Σχέδιο ΚΥΑ παρατίθεται μια συγκεχυμένη αλληλεπίθεση κατηγοριών χώρου με διαφορετικά κριτήρια (αναπτύξιακά, γεωγραφικά, περιβαλλοντικά) από την οποία λείπει η σύνθεση. Το αποτέλεσμα είναι δύσκολο κατανοητό, αμφιλεγόμενο και σε πολλά σημεία αντιφατικό. Οι κατηγοριοποιήσεις (7 θεματικές ενότητες και 10 χωρικές) είναι υπερβολικές, θεωρητικές περισσότερο, που οδηγούν σε λανθασμένες επιλογές, ειδικά λόγω της μικρής κλίμακας και της ποικιλίας στη γεωμορφολογία και τα κοινωνικοοικονομικά χαρακτηριστικά της Χώρας μας.

Πρόταση: Η αναφορά σε βασικές περιοχές αναπτύξιακών κατευθύνσεων (π.χ. περιοχές ανάσχεσης της τουριστικής ανάπτυξης, προώθησης της τουριστικής ανάπτυξης, δυνητικές, προστασίας κλπ) και στις γεωγραφικές υποδιαίρεσεις τους (νησιά, παράκτιες, ορεινές υποπεριοχές) θα αποσαφήνιζε την διατύπωση γενικών αρχών κατά κατηγορία περιοχών-υποπεριοχών και θα διευκόλυne την κατανόησή τους. Τα νησιά και οι παράκτιες περιοχές κρίνεται σκόπιμο να αντιμετωπιστούν ως διαφορετικές ενότητες χώρου. Επίσης εκφράζεται επιφύλαξη για την ανάπτυξη τουριστικών δραστηριοτήτων σε βραχονησίδες και ακατοίκητα νησιά.

Σχόλιο: Η διάκριση σε περιοχές «μαζικού τουρισμού (B1)» και «εναλλακτικού τουρισμού (B2)», παραπέμπει σε μονοκαλλιέργεια τουρισμού και μορφών του, ενώ μίξη χρήσεων προτείνεται μόνο στις ελάχιστες περιοχές (Γ), σχήμα μη αποδεκτό γενικά στην σημερινή εποχή.

Πρόταση: Ειδικότερα για τις περιοχές B1 και B2 ορθότερη θα ήταν η διάκριση ως προς τον βαθμό έντασης και τα μεγέθη των καταλυμάτων για «κλασσικές» και «εναλλακτικές» μορφές τουρισμού, χωρίς να αποκλείεται η συνύπαρξή τους, αλλά και η συμπληρωματικότητα του τουρισμού με άλλες παραγωγικές δραστηριότητες. Όσο για τις περιοχές Γ, που φαίνεται ότι αποτελούν συγκεκριμένη επιλογή, θα ήταν προτιμότερη η διατύπωση «περιοχές προώθησης ειδικών προγραμμάτων συμπληρωματικών δραστηριοτήτων τουρισμού».

2.2 Οι κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης (Άρθρο 5)

Οι κατευθύνσεις που δίδονται κατά περιοχή είναι πολύ αναλυτικές και εξειδικευμένες, ενώ λείπουν εντελώς οι βασικοί κατευθυντήριοι άξονες ως προς το είδος και την ένταση της επιθυμητής ανάπτυξης κατά κατηγορία περιοχών. Η εξειδίκευση υπό μορφήν μέτρων και δράσεων- κατά μεγάλο μέρος ορθών και χρήσιμων κυρίως για το τοπικό επίπεδο- είναι

υποβοηθητική για τα ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ. Για το εθνικό και περιφερειακό επίπεδο όμως δεν θεωρείται ενδεδειγμένη αυτού του είδους η διατύπωση που θυμίζει ευχολόγιο. Ειδικότερα για το περιφερειακό επίπεδο δεν γίνεται καμία αναφορά στη σχέση του τουρισμού με άλλους τομείς ή δραστηριότητες, σε θέματα συμπληρωματικότητας και συμβολής του τουρισμού στην περιφερειακή ανάπτυξη, σε θέματα ισόρροπης κατανομής της τουριστικής δραστηριότητας στις περιφέρειες της χώρας.

Πρόταση: Σκόπιμο είναι, έστω και εκτός προδιαγραφών ΥΠΕΧΩΔΕ, να επιλεγεί μια χωρική προσέγγιση που να εντάσσει τις προτεινόμενες στο Σχέδιο ΚΥΑ τουριστικές περιοχές στις Προγραμματικές Περιφέρειες της χώρας. Όπως είναι γνωστό, σε εθνικό επίπεδο οι 13 Περιφέρειες αποτελούν έδρες φορέων με προγραμματική και διοικητική δικαιοδοσία. Παράλληλα, αποτελούν εδαφικές μονάδες (NUTS 2) άσκησης της διαρθρωτικής πολιτικής συνοχής της ΕΕ, που σύμφωνα με το τρέχον ΕΣΠΑ θα ισχύει τουλάχιστον μέχρι το 2013. Έτσι, στόχος της περιφερειοποίησης είναι η οργανική ένταξη των περιοχών στην γενική αναπτυξιακή διαδικασία σε περιφερειακό επίπεδο, με μέτρο πάντα την βιώσιμη ισορροπία μεταξύ τουριστικής ανάπτυξης και προστασίας του περιβάλλοντος.

2.3 Οι προτεινόμενες αρτιότητες και όροι δόμησης (Άρθρα 5,9,10.)

Το Ε.Π. εστιάζει πολύ συχνά σε πολεοδομικά θέματα, αν και εξ ορισμού αποτελεί μέσο χωροταξικού σχεδιασμού. Ωστόσο η προσπάθεια περιορισμού των πυκνοτήτων (αριθμός κλινών/ στρέμμα) θα μπορούσε να θεωρηθεί κατ' αρχήν θετική.

Ο εσπευσμένος καθορισμός όρων δόμησης και αρτιοτήτων σε ένα κατευθυντήριο πλαίσιο δεν είναι σκόπιμος. Τα εκτελεστικά Π. Δ/γματα και οι Αποφάσεις που θα ακολουθήσουν, από την φύση τους θα καθορίζουν τις επιμέρους ρυθμίσεις.

2.4 Οι Ειδικές Μορφές Τουρισμού. (Άρθρο 6.)

Γενικά εκφράζονται επιφυλάξεις ως προς την επιλογή, την ομαδοποίηση αλλά και την ονομασία ή την ερμηνεία ορισμένων μορφών. Σημειώνεται ότι δεν αναφέρονται σημαντικές μορφές όπως ο εκθεσιακός τουρισμός, οι κρουαζιέρες, ο οικοτουρισμός, ο αγροτουρισμός, ενώ μετονομάζεται σε μορφή τουρισμού μια αθλητική δραστηριότητα (καταδυτικός τουρισμός).

Πρόταση: Σε ένα Ειδικό Πλαίσιο εκτιμάται ότι αρκεί η ανά μορφή τουρισμού διατύπωση κανόνων οργάνωσης, κριτηρίων επιλογής περιοχών, κριτηρίων και προϋποθέσεων για την άσκηση ειδικών τουριστικών δραστηριοτήτων, κατευθύνσεων ποιοτικών και ποσοτικών καθώς και προτεραιοτήτων χωρικής ανάπτυξης. Η αυστηρή χωροθέτηση μορφών σε μια χώρα με τεράστιο πλούτο, ποικιλία και διασπορά φυσικών και πολιτιστικών πόρων, πιθανώς να δημιουργήσει δεσμεύσεις και περιορισμούς.

Σχόλια: Ειδικότερα εκφράζονται επιφυλάξεις για το μεγάλο «άνοιγμα» προς τα Golf. Μια χώρα με πρόβλημα λειψυδρίας, η κατασπατάληση των φυσικών πόρων της οποίας είναι επικίνδυνη για το φυσικό περιβάλλον και τον άνθρωπο, θα όφειλε να αντιμετωπίζει με ιδιαίτερο σκεπτικισμό τέτοιου είδους «ανοίγματα». Η δυνατότητα αφαλάτωσης, μέσω της οποίας ήδη επιλύονται ανάγκες ύδρευσης, είναι μια διεργασία που απαιτεί προσοχή κατά την περιβαλλοντική της αδειοδότηση, γιατί στο σημείο εκροής των απολυμμάτων μετά την επεξεργασία, υπάρχει κίνδυνος ρύπανσης. Οι ελληνικές ακτές αποτελούν ένα πολύτιμο, ευαίσθητο οικοσύστημα και ταυτόχρονα ένα σημαντικό τουριστικό πόρο που κινδυνεύει. Η έγκαιρη προστασία τους θα πρέπει να αποτελέσει στόχο προτεραιότητας. Με τον μεγάλο αριθμό των Golf που ενδέχεται να χωροθετηθούν εκφράζεται ο φόβος ότι θα υπάρξει πρόβλημα.

Σημαντικό σημείο σε ότι αφορά τις μορφές και δραστηριότητες τουρισμού, το οποίο δεν θίγεται στο Ε.Π., είναι ο συσχετισμός των υποδομών τους (μερικές από τις οποίες είναι σημαντικού μεγέθους και όχλησης) αλλά και της χωρικής φόρτισης από τις τουριστικές ροές που προσελκύουν σε χρονικές αιχμές, με την αντοχή του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος και την κοινωνική και οικονομική δομή των περιοχών στις οποίες αναπτύσσονται. Εντύπωση προκαλεί το ότι σε κανένα σημείο του Ε.Π. δεν αναφέρεται θέμα εκτίμησης φέρουσας ικανότητας.

2.5 Οι «Σύνθετες και ολοκληρωμένες αναπτύξεις τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού» (Άρθρα 3.,9.,10.)

Ο νέος όρος δεν θεωρείται ιδιαίτερα επιτυχής, δεδομένου ότι παραθερισμός σημαίνει ήδη μακράς διάρκειας παραμονή, ο προσδιορισμός του «σταθερού» προϋποθέτει και «κινητό» παραθερισμό, πράγμα που δεν υπάρχει, «τουριστικές υποδομές» είναι τα ειδικά έργα υποδομών στήριξης του τομέα (π.χ. γήπεδα γκολφ, μαρίνες κλπ) και όχι οι κατοικίες (η τουριστική κατοικία με μίσθωση ανά διανυκτέρευση αποτελεί ήδη εγκεκριμένη «λειτουργική μορφή τουριστικής εγκατάστασης»).

Η ανάπτυξη τουριστικής κατοικίας παραθερισμού αποτελεί το κεντρικό σημείο του Ε.Π., που αλλάζει τα μέχρι σήμερα δεδομένα στον χώρο των τουριστικών καταλυμάτων. Συγκεκριμένα, σε ήδη θεσμοθετημένη σύνθετη μορφή τουριστικού συγκροτήματος (βλ. Π.Ο.Τ.Α., Περιοχή Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης, Ν. 2545/1997)) εισάγει την αλλαγή του τρόπου διαχείρισης (πώληση της κατοικίας αντί τουριστική μίσθωση ανά διανυκτέρευση) και την υπέρμετρη αύξηση του ποσοστού της κατοικίας στο σύνολο των τουριστικών καταλυμάτων του συγκροτήματος (70% της συνολικής επιφανείας των δωματίων αντί 35%).

Με δεδομένο το πολύ μεγάλο μέγεθος των εγκαταστάσεων αυτών (5000-7000 κλίνες), προωθείται η δημιουργία συγκροτημάτων αμιγούς παραθεριστικής κατοικίας ανταγωνιστικά της εγχώριας κτηματαγοράς και μάλιστα ιδιαίτερα προνομιούχα.

Σύμφωνα με το Άρθρο 9., οι «Σύνθετες και ολοκληρωμένες αναπτύξεις τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού» θα επιτρέπονται παντού: σε αναπτυσσόμενες, ανεπτυγμένες, κορεσμένες τουριστικά περιοχές, σε μητροπολιτικές περιοχές, σε πεδινό-ημιορεινό χώρο, σε δάση και δασικές εκτάσεις και κατ'εξαιρέσειν σε αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας και δίκτυα NATURA.* Ειδικότερα προσδιορίζονται 8 ενδεικτικές περιοχές προτεραιότητας και 5 μικρά ακατοίκητα νησιά για την ανάπτυξη αυτή. Η ανάπτυξη προβλέπεται σε Π.Ο.Τ.Α., Π.Ο.Α.Π.Δ., Π.Ε.Ρ.Π.Ο. ή εκτός σχεδίου με τις ευνοϊκές διατάξεις για την εκτός σχεδίου δόμηση τουριστικών εγκαταστάσεων (ΦΕΚ 61/Δ/88), και όριο αρτιότητας 150 στρ.** Επιπλέον προτείνεται η υπαγωγή τους στα κίνητρα του αναπτυξιακού νόμου. Ως προϋπόθεση για την ανάπτυξή τους αναφέρεται, μεταξύ άλλων, η ενίσχυση της κοινωνικής, οικονομικής και παραγωγικής βάσης της ευρύτερης περιοχής.***

Σχόλια: (*) Στην γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας οι «τουριστικές υποδομές μεγάλης κλίμακας» θα έπρεπε πρωτίστως να απαγορεύονται, λόγω της έντασης και έκτασης τους. Για το δίκτυο Natura αγνοείται πλήρως η οδηγία 92/43/ΕΟΚ. Για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις αγνοείται το Σύνταγμα.

(**) Το προτεινόμενο ελάχιστο όριο αρτιότητας 150 στρ. μειώνει στο μισό αυτό που προέβλεπε για τέτοιου είδους επενδυτικά προγράμματα (300 στρ.) ο Ν. 3105/03, ο οποίος δεν μπόρεσε να εφαρμοσθεί για λόγους ενδεχόμενης συνταγματικής ασυμβατότητας της σχετικής διάταξης.

(***) Εν'ονόματι της τουριστικής επένδυσης ήδη αλλοιώνεται η κοινωνική και οικονομική δομή μιας ευρύτερης περιοχής, καθώς θυσιάζονται εκτάσεις αναγκαίες για τον πρωτογενή τομέα. Το μέγεθος των αναπτύξεων αυτών και ο αυτόνομος τρόπος λειτουργίας τους δημιουργεί συνθήκες κοινωνικοοικονομικού αποκλεισμού για την ευρύτερη περιοχή.

Σύμφωνα με το Άρθρο 10., διατυπώνεται η ανάγκη εισαγωγής στην νομοθεσία: (α) «σύνθετων μορφών τουριστικών εγκαταστάσεων με κατοικίες προς πώληση σε ποσοστό 30% της επιφανείας του συνολικού αριθμού των δωματίων» και (β) νέων μορφών διαχείρισης τουριστικών καταλυμάτων όπως: «αγορά από τρίτους για χρήση και εκμετάλλευση τμημάτων τουριστικού συγκροτήματος υπό μορφή ανεξάρτητων διαμερισμάτων ή κατοικιών μέχρι ποσοστού 70% των δωματίων», «μακροχρόνια μίσθωση ή αγορά αυτοτελών ξενοδοχειακών τμημάτων». Σε περίπτωση συνδυασμένης χρήσης των δύο μορφών διαχείρισης (α) και (β), το ποσοστό των κατοικιών προς πώληση αυξάνεται σε 70% της συνολικής επιφανείας των καταλυμάτων. Οι ρυθμίσεις αυτές θα έχουν εφαρμογή και σε «πολεοδομήσεις εκτάσεων με προγενέστερα καθεστώτα δόμησης».

Σχόλια: Ουσιαστικά παρέχεται η δυνατότητα κατάτμησης του εκτός σχεδίου γηπέδου της τουριστικής εγκατάστασης σε χωριστές ιδιοκτησίες, ενώ με την ισχύουσα τουριστική νομοθεσία το γήπεδο παραμένει υποχρεωτικά σε ενιαία χρήση. Αφ'ετέρου, παρέχεται η δυνατότητα πώλησης τμημάτων μιας ξενοδοχειακής εγκατάστασης, που χτίστηκε με ευνοϊκότερους όρους δόμησης και κίνητρα του αναπτυξιακού νόμου, για χρήση παραθεριστικής κατοικίας, δηλαδή για μη παραγωγική χρήση (με την έννοια της παραγωγικότητας του τουριστικού τομέα).

Με τις προτεινόμενες ρυθμίσεις ο κλάδος των τουριστικών καταλυμάτων κινδυνεύει να αποδομηθεί, καθώς εμφανίζονται νέες ανταγωνιστικές μορφές και σχήματα διαχείρισης. Αφ'ετέρου το ιδιαίτερα ευαίσθητο περιβάλλον και η κλίμακα του τοπίου κινδυνεύουν να υποβαθμιστούν από μια ραγδαία ανάπτυξη πολύ μεγάλων συγκροτημάτων προς πώληση, όπως ήδη έχουν υποβαθμιστεί ολόκληρες περιοχές των Ισπανικών και Πορτογαλικών ακτών, όπου τα συστήματα αυτά εφαρμόζονται την τελευταία τριακονταετία (υπό διαφορετικές κοινωνικοοικονομικές συνθήκες και ιδιοκτησιακό καθεστώς γης από αυτά της Ελλάδας).

Η προώθηση δημιουργίας μεγάλων τουριστικών συγκροτημάτων «σταθερού παραθερισμού» με κατοικίες προς πώληση δεν αποκλείεται, εάν πράγματι υπάρχει θέμα ανταγωνιστικότητας. Απαιτείται όμως προσοχή και αυστηρά κριτήρια. Η αρτιότητα των 150 στρ. είναι εσπευσμένη και επικίνδυνη για την ελληνική κλίμακα όπως και τα υψηλά ποσοστά > 35% προς πώληση. Ο συντελεστής 0,2 είναι πολύ υψηλός για εκτός σχεδίου δόμηση πολύ μεγάλων εκτάσεων. Η πυκνή οικιστική ανάπτυξη μεγάλης ιδιοκτησίας εκτός σχεδίου συνιστά πολεοδομική ενεργοποίηση χωρίς συνεισφορά της ιδιοκτησίας για τη δημιουργία κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων. Αφ'ετέρου, εκλείπει το κίνητρο για εφαρμογή ιδιωτικής πολεοδόμησης με τις ισχύουσες διατάξεις. Είναι μια διάσταση ενός προβλήματος που το ΥΠΕΧΩΔΕ θα έπρεπε να εξετάσει γενικότερα, εκτός συσχετισμού με το Ε.Π. για τον Τουρισμό.

Στην Χώρα μας με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της οικοδομικής δραστηριότητας, υπάρχει υπερπαραγωγή παραθεριστικής κατοικίας από τον ιδιωτικό τομέα (νόμιμης σε τεράστια όρια οικισμών, αυθαίρετης, με καταστρατηγήσεις στην εκτός σχεδίου δόμηση κ.α.) Με τα δεδομένα αυτά που δύσκολα αναχαιτίζονται- όσα θα ήταν σκόπιμο- η βελτίωση των πολεοδομικών μηχανισμών παραγωγής και διάθεσης νόμιμης οργανωμένης κατοικίας θα έπρεπε να αποτελεί βασική επιδίωξη, με κυρίαρχο στόχο τον περιορισμό της συνεχούς καταστροφής του πολύτιμου φυσικού τοπίου και την καλλίτερη αξιοποίηση των κηρυγμένων και μη παραδοσιακών οικισμών. Αυτό απαιτεί η ανάγκη συνεχούς επαγρύπνησης, τόσο για την γενικότερη τουριστική εικόνα της Χώρας, όσο και για λόγους εθνικούς- περιβαλλοντικούς, πολιτιστικούς, κοινωνικούς, οικονομικούς κ.α.

Πρόταση:

- Ελαχιστοποίηση και περιορισμός των εγκαταστάσεων αυτών μόνο σε περιοχές με μικρή τουριστική περίοδο (π.χ. Β. Ελλάδα) με στόχο την επιμήκυνση της λειτουργίας των τουριστικών μονάδων (και των τουριστικών επιχειρήσεων της ευρύτερης περιοχής) μέσω της διαχείρισης (και όχι παραθερισμού) αλλοδαπών τουριστών, με αυστηρά περιβαλλοντικά και κοινωνικοοικονομικά κριτήρια.
- Δοκιμαστική λειτουργία μικρού αριθμού εγκαταστάσεων στην αρχή, για την δυνατότητα επανεξέτασης και διόρθωσης τυχόν αρνητικών επιπτώσεων.
- Αποφυγή χωροθέτησής τους σε προστατευόμενες περιοχές, δάση, δασικές εκτάσεις, δίκτυα NATURA, αγροτική γη υψηλής παραγωγικότητας, για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας.
- Αποφυγή χωροθέτησής τους σε ανεπτυγμένες και αναπτυσσόμενες τουριστικά περιοχές καθώς και στις μητροπολιτικές, για την πρόληψη δημιουργίας δυσεπίλυτων προβλημάτων κακώς εννοούμενου ανταγωνισμού στον κλάδο.
- Το ποσοστό της τουριστικής κατοικίας δεν είναι σκόπιμο να υπερβαίνει το 35% των συνολικών δωματίων καταλυμάτων του συγκροτήματος.
- Η πώληση θα ήταν προτιμότερο να αντικατασταθεί από μακροχρόνια (99 ετών) μίσθωση ή χρονομεριστική μίσθωση, με δυνατότητα μεταβίβασης σε τρίτους, ώστε το γήπεδο να παραμένει σε ενιαία κυριότητα και να αποφευχθεί η κερδοσκοπία από αλλεπάλληλες αγοραπωλησίες γης και κτισμάτων.

Θέση: Ο Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών διαπιστώνει με ανησυχία ότι το Σχέδιο ΚΥΑ για τον Τουρισμό προωθεί μεγάλες οικιστικές συγκεντρώσεις παραθεριστικής κατοικίας εκτός σχεδίου χωρίς πολεοδομική μελέτη και διαδικασία πολεοδόμησης και με όρους δόμησης ξενοδοχειακού καταλύματος (ευνοϊκότερους). Επιπλέον επιδοτεί την κατοικία αυτή (μη παραγωγική επένδυση) με κίνητρα του αναπτυξιακού νόμου που αφορούν παραγωγικές επενδύσεις. Επισημαίνεται η ενδεχόμενη συνταγματική ασυμβατότητα του συνολικού σκεπτικού.

Ο ΣΕΠΟΧ θεωρεί ότι η διαφοροποίηση του τουρισμού από τον ιδιωτικό παραθερισμό θα πρέπει να παραμείνει σαφής, τόσο για πολεοδομικούς όσο και για δημοσιονομικούς και χρηματοοικονομικούς λόγους (επιδοτήσεις αναπτυξιακών κινήτρων, φορολογικές ελαφρύνσεις, τέλη παρεπιδημούντων, εργασιακά θέματα προσωπικού κλπ).

2.6 Οι Ειδικές και Τεχνικές Υποδομές (Άρθρο 7.)

Το Ε.Π. περιορίζεται σε τεχνικές υποδομές και αναφέρεται σε επιθυμητά έργα χωρίς να εξετάζει αν αυτά είναι εντεταγμένα ή όχι σε τρέχοντα προγράμματα. Διατυπώνονται ευχολόγια και γενικόλογες του τύπου «...σε όλες τις περιοχές με προτεραιότητα τουρισμού απαιτείται να εξασφαλισθεί ενεργειακή επάρκεια...» ή «... είναι αναγκαία η εξασφάλιση ποσοτικής και ποιοτικής επάρκειας των υδατικών πόρων που προορίζονται για την ύδρευση των περιοχών με προτεραιότητα τουρισμού...», χωρίς να προσδιορίζεται αν η εξασφάλιση αποτελεί προϋπόθεση για την τουριστική ανάπτυξη ή υποχρέωση παροχής προς την τουριστική ανάπτυξη κατά προτεραιότητα. Ειδικότερα θα πρέπει να δοθεί περισσότερη σημασία στο θέμα των υποδομών Υγείας ως βασική προϋπόθεση για την αξιόπιστη λειτουργία του κλάδου γενικά και όχι μόνο στις περιοχές προτεραιότητας. Σημειώτεον ότι δεν αποσαφηνίζεται ποιες είναι τελικά οι περιοχές προτεραιότητας τουρισμού.

2.7 Οι Κατευθύνσεις για κατηγορίες χώρου με ειδικό καθεστώς και επίλυση συγκρούσεων με άλλες χρήσεις (Άρθρο 8.)

Διαπιστώνεται ότι παρουσιάζουν αντιφάσεις. Ενώ το Ε.Π. αποδέχεται γενικά τους περιορισμούς που το ειδικό καθεστώς επιβάλλει, εξαιρεί από αυτούς τις τουριστικές υποδομές μεγάλης κλίμακας (εννοεί σταθερού παραθερισμού). Η ίδια εξαίρεση προτείνεται και στις περιοχές NATURA (Άρθρο 5, Η). Η μεγάλης κλίμακας ανάπτυξη επομένως κατιστασιάζει της προστασίας και αειφορικότητας του περιβάλλοντος σε ένα Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού Αειφόρου Ανάπτυξης! Όσον αφορά τις συγκρούσεις με άλλες χρήσεις, για την ενέργεια «επιλύεται» μόνο η σύγκρουση με ΑΠΕ ενώ δεν εξετάζονται άλλες μορφές λιγότερο φιλοπεριβαλλοντικής ενέργειας, όπως π.χ. υποσταθμοί ΔΕΗ σε νησιά, αποθήκες καυσίμων κλπ.

2.8 Το Πρόγραμμα Δράσης (Άρθρο 11)

Παρουσιάζει ελλείψεις: δεν αναφέρεται σε κόστος, δράσεις προτεραιότητας, χρονοδιάγραμμα. Στους μηχανισμούς παρακολούθησης Ε.Π. είναι απαραίτητη η συμμετοχή και του Υπ.Τουριστικής Ανάπτυξης. Το Ε.Π. θα έπρεπε να περιλαμβάνει κατευθύνσεις για την επεξεργασία δεικτών παρακολούθησης, καθώς και αναφορά σε θέματα Φέρουσας Ικανότητας, τουλάχιστον για μεγάλης κλίμακας εγκαταστάσεις και υποδομές και για ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές.

Σοβαρό πρόβλημα θα υπάρξει ως προς την προτεινόμενη εναρμόνιση των Γ.Π.Σ. και ΣΧΟΟΑΠ. Η «προσαρμογή» τους στις ζώνες τουριστικής ανάπτυξης του Πλαισίου εκτιμάται ότι θα προκαλέσει σοβαρή σύγχυση και ανατροπή των μέχρι σήμερα διαδικασιών εκπόνησης και έγκρισης των εν εξελίξει Γ.Π.Σ., ΣΧΟΟΑΠ. Αυτού του είδους οι χωροθετήσεις τουριστικής ανάπτυξης μπορούν προς το παρόν να προωθούνται με αυστηρά κριτήρια επιλογής των χώρων που θα καθορίζει το Ειδικό Πλαίσιο και με τις ενδεικνυόμενες διαδικασίες. Οι ζώνες αυτές θα πρέπει να ενταχθούν στις προδιαγραφές των Γ.Π.Σ.-ΣΧΟΟΑΠ ώστε να προβλέπονται.

2.9 Οι καταργούμενες Διατάξεις (Άρθρο 12).

Η τόσο γενική διατύπωση «κάθε διάταξη που αντίκειται στις διατάξεις της παρούσας απόφασης ή ανάγεται σε θέματα που ρυθμίζονται από αυτήν, παύει να εφαρμόζεται», ίσως να μην είναι συνταγματικά συμβατή, κυρίως σε ότι αφορά περιβαλλοντική προστασία και εγκεκριμένο σχεδιασμό άλλου χωρικού επιπέδου.

3. _Θέσεις ΣΕΠΟΧ για την ΣΜΠΕ Τουρισμού

Η ΣΜΠΕ λειτουργεί παράλληλα (και ασύμβατα) με την ΚΥΑ και το Ε.Π.Σ.Χ.Α.Α. για τον Τουρισμό, επιχειρώντας να διορθώσει, συμπληρώσει, τεκμηριώσει και επαναδιατυπώσει τις ίδιες προτάσεις υπό άλλη περισσότερο φιλοπεριβαλλοντική και αναπτυξιακή οπτική γωνία.

Εξετάζει τέσσερα προεπιλεγμένα εναλλακτικά σενάρια από τα οποία προκρίνει την «χωρική οργάνωση του τουρισμού στο σύνολο της ελληνικής επικράτειας στο πλαίσιο της βιώσιμης ανάπτυξης με την ανάδειξη και προστασία των τουριστικών πόρων», που αφορά το συγκεκριμένο Ε.Π.

Η αξιολόγηση και εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του συγκεκριμένου Ε.Π. καταλήγει στο ενδεχόμενο να εμφανισθούν πιθανές επιπτώσεις στους οικοτόπους, τους υδατικούς πόρους, την ενέργεια και το τοπίο, ίσως όχι σε εθνικό αλλά στα κατώτερα επίπεδα χώρου.

Γενική θέση ΣΕΠΟΧ: Με δεδομένο ότι η ΣΜΠΕ αναφέρεται στην ΚΥΑ για τον Τουρισμό την οποία εμπεριέχει, οι θέσεις που εκφράστηκαν για την ΚΥΑ Τουρισμού δεν έχουν λόγο αλλαγής.

Αναλυτικός συσχετισμός Κεφαλαίων ΣΜΠΕ και θέσεων ΣΕΠΟΧ

(Σημείωση:- Με πλάγια γραφή εμφανίζονται τα σχόλια ΣΕΠΟΧ)

Τα Κεφάλαια 1. και 2. περιλαμβάνουν την περίληψη της ΣΜΠΕ και γενικά στοιχεία σχετικά με την εκπόνησή της. Το Κεφάλαιο 3. αναφέρεται στην σκοπιμότητα και τους στόχους του Ε.Π.

Οι περιβαλλοντικοί στόχοι του Ε.Π. Στο εδάφιο 3.4. αναφέρονται οι βασικές περιβαλλοντικές αρχές προστασίας που ελήφθησαν υπόψη κατά την εκπόνηση του ΕΠΣΧΑΑ.

- Κατά την λεπτομερή εξέταση της ΚΥΑ, που με το ίδιο ακριβώς κείμενο εμπεριέχεται στην ΣΜΠΕ, εντοπίστηκαν ήδη ασυμφωνίες και αντιφάσεις των προτάσεων με τις ως άνω περιβαλλοντικές αρχές (βλ. θέσεις ΣΕΠΟΧ για golf και κατασπατάληση νερού, συγκροτήματα παραθερισμού σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας, προστατευόμενες περιοχές, δάση και δασικές εκτάσεις, δίκτυο Natura κ.α.)

Οι κατευθύνσεις και τα κριτήρια Στο εδάφιο 3.4.2. αναφέρεται η μέσω του Ε.Π. παροχή στρατηγικών κατευθύνσεων για την ανάπτυξη του τουρισμού σε εθνικό επίπεδο και η χωροθέτηση τουριστικών δραστηριοτήτων με σαφή κριτήρια.

- Με δεδομένο το ίδιο κείμενο της ΚΥΑ, οι θέσεις που διατυπώθηκαν για τις κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης και τα κριτήρια ισχύουν.

Η περιγραφή του ΕΠΣΧΑΑ Στο Κεφάλαιο 4. γίνεται προσπάθεια καλλίτερης διατύπωσης, επεξήγησης και περιβαλλοντικής τεκμηρίωσης των προτάσεων του Ε.Π. που διατυπώνονται στην ΚΥΑ: οι στόχοι του Ε.Π., η κατάταξη του χώρου στις 10 κατηγορίες περιοχών, οι ειδικές μορφές τουρισμού που έχουν επιλεγεί, οι κατευθύνσεις για τις ειδικές και τεχνικές υποδομές, η διασφάλιση της συμβατότητας με ειδικά καθεστώτα χώρου (προστασίας), η επίλυση συγκρούσεων με άλλες χρήσεις, η ανάγκη εισαγωγής στη νομοθεσία των «σύνθετων και ολοκληρωμένων αναπτύξεων τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού» και νέων μορφών διαχείρισης τουριστικών καταλυμάτων, οι απαιτούμενες προσαρμογές της πολεοδομικής και αναπτυξιακής νομοθεσίας και το πρόγραμμα δράσης.

- Για όλα τα παραπάνω θέματα έχουν διατυπωθεί θέσεις.

Τα εναλλακτικά σενάρια στο κεφάλαιο 5. Εξετάζονται και αξιολογούνται τα 4 προεπιλεγμένα σενάρια βάσει μεθοδολογίας κριτηρίων, για να καταλήξουν στο συμπέρασμα της καλλίτερης εναλλακτικής δυνατότητας που προσφέρει το σενάριο του Ε.Π.

Στο Κεφάλαιο 6, περιγράφεται γενικά το Περιβάλλον της Ελλάδος.

Στο Κεφάλαιο 7, – Εκτίμηση αξιολόγηση και αντιμετώπιση των επιπτώσεων στο περιβάλλον του ΕΠΣΧΑΑ, περιγράφεται η μεθοδολογία, οι πιθανές επιπτώσεις που εξετάζονται κατά περιβαλλοντικούς τομείς (π.χ. βιοποικιλότητα, εδαφικοί πόροι, υδατικό περιβάλλον κλπ) με την απάντηση σε ειδικά ερωτήματα (π.χ. αναμένονται αρνητικές επιπτώσεις;) και ο τρόπος βαθμολόγησης των απαντήσεων (0,?,+)

Ακολουθεί η εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε σχέση με τις προτάσεις του Ε.Π. για: τις κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης των τουριστικών δραστηριοτήτων, τις κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης ανά ειδική μορφή τουρισμού, τις κατευθύνσεις χωρικής οργάνωσης ειδικών και τεχνικών υποδομών, την εκτίμηση και αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του Πλαισίου που έχουν σωρευτικό ή συνεργιακό χαρακτήρα, την εκτίμηση και αξιολόγηση των σχέσεων μεταξύ των περιβαλλοντικών παραγόντων-χρήσεις γης.

Σύμφωνα με την εκτίμηση των επιπτώσεων σε σχέση με την οργάνωση των τουριστικών δραστηριοτήτων, αναφέρεται ότι «η ανάπτυξη σύνθετων και ολοκληρωμένων τουριστικών υποδομών σταθερού παραθερισμού με όρους όπως η εξαίρεση των οικοτόπων προτεραιότητας, αναμένεται να έχει περιορισμένες έως ουδέτερες επιπτώσεις ως στις περιοχές του δικτύου Natura ως προς την βιοποικιλότητα, την χλωρίδα και την πανίδα της χώρας, που σε κάθε περίπτωση αντισταθμίζονται από τις θετικές για την οικονομία και την κοινωνία των περιοχών αυτών επιπτώσεις». «Ωστόσο κάποια αμφιβολία δημιουργείται ως προς την επίδραση στους οικοτόπους, την χλωρίδα, την πανίδα και το τοπίο των ακατοίκητων νησιών και βραχονησίδων από το γεγονός ότι δεν προκύπτουν με σαφήνεια τα κριτήρια για τις περιπτώσεις που χρήζουν απολύτου προστασίας.»

- Για το θέμα της ανάπτυξης των «σύνθετων και ολοκληρωμένων υποδομών σταθερού παραθερισμού» και για την δυνατότητα χωροθέτησής τους παντού και κατ'εξαιρέσει σε προστατευταίες περιοχές και σε βραχονησίδες έχουν εκφραστεί αρνητικές θέσεις ΣΕΠΟΧ και έχουν επισημανθεί οι κίνδυνοι περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων.

Τα συμπεράσματα του Κεφαλαίου της Εκτίμησης είναι ότι το Πλαίσιο κινείται στην κατεύθυνση της αειφόρου ανάπτυξης και ότι σε μακροσκοπικό επίπεδο θα επιλύσει περισσότερα προβλήματα από αυτά που θα δημιουργήσει. Οι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις που ενδέχεται να εμφανιστούν βραχυπρόθεσμα αφορούν κυρίως: τους οικοτόπους, το τοπίο, τους υδατικούς πόρους και την ενέργεια.

Στο εδάφιο 8.4. ως προτάσεις για την πρόληψη και την αντιμετώπιση των σημαντικών επιπτώσεων στο περιβάλλον από την εφαρμογή του Ε.Π. αναφέρονται τα μέτρα και οι δράσεις του Προγράμματος Δράσης της ΚΥΑ.

- Και για το θέμα αυτό έχουν διατυπωθεί θέσεις, με κύριο σημείο την έλλειψη αναφοράς σε θέματα φέρουσας ικανότητας, τουλάχιστον για μεγάλης κλίμακας εγκαταστάσεις και υποδομές και για ευαίσθητες περιβαλλοντικά περιοχές.

Στα Κεφάλαια 10 και 11 της ΣΜΠΕ αναφέρονται οι δυσκολίες που ανέκυψαν κατά την εκπόνηση της μελέτης από την έλλειψη προηγούμενης εμπειρίας σε Μελέτες Στρατηγικής Εκτίμησης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων εθνικού επιπέδου, καθώς και σε αναγκαίες πρόσθετες βασικές μελέτες και έρευνες για την εφαρμογή του Ε.Π.

Ακολουθούν σε Παραρτήματα η βιβλιογραφία, το Σχέδιο της ΚΥΑ για τον Τουρισμό και ο κατάλογος των προστατευόμενων περιοχών της χώρας.

Τελικό Σχόλιο ΣΕΠΟΧ :

- Το πρόβλημα δεν είναι τόσο στην διατύπωση (ΣΜΠΕ-Ε.Π.-ΚΥΑ) όσο στην σύλληψη και χωρική απόδοση του επιθυμητού προτύπου. Το σενάριο που προκρίθηκε είναι ουσιαστικά αυτό το ίδιο πρότυπο που την τελευταία δεκαπενταετία εξαγγέλλεται και επιχειρείται να εφαρμοσθεί. Κανείς δεν έχει αντίρρηση γι' αυτό, όλοι το θέλουμε. Όμως θα έπρεπε να διερευνηθεί και να γίνει σχετική αναφορά στο βαθμό υλοποίησης των εξαγγελιών μέχρι σήμερα και ποια τα αίτια που δυσχεραίνουν την εφαρμογή του.

- Η χωρική του διάσταση έτσι όπως αποδίδεται ως πρόταση στο Ειδικό Πλαίσιο και επαναλαμβάνεται στην ΣΜΠΕ, είναι προβληματική. Γιατί ξεκινώντας από μια μη ακριβή διατύπωση του όρου «μαζικός τουρισμός» και από την χρήση του νεολογισμού «εναλλακτικός τουρισμός» ως το αντίθετο του μαζικού, οδηγείται στη χωρική διαφοροποίησή των δύο «τουρισμών» σε ανεξάρτητες ζώνες, παραπέμποντας σε πρότυπα άλλων εποχών. Κατά την γνώμη μας, η έκφραση τουρισμός συμβατικής ή κλασικής μορφής σε σχέση με τις ειδικές μορφές και τις εναλλακτικές δραστηριότητες τουρισμού, θα ήταν προτιμότερη.

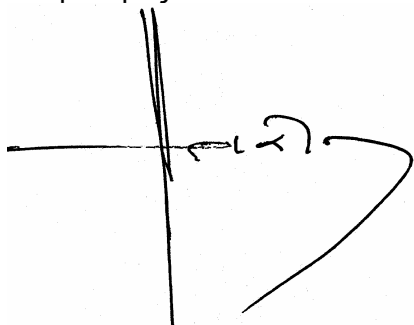
- Η χωρική διάσταση του επιθυμητού προτύπου, δεν θα έπρεπε να βασίζεται σε χωρικό διαχωρισμό αλλά σε μίξη των μορφών, με στόχο τον εμπλουτισμό και την διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος. Η αναπτυξιακή κατεύθυνση θα έπρεπε να αποδοθεί κατά βαθμό επιθυμητής έντασης στον χώρο και στον χρόνο, με κριτήρια περιβαλλοντικά, τουριστικά, κοινωνικοοικονομικά, αναπτυξιακά. (που, πότε, πόση και τι είδους ανάπτυξη επιδιώκουμε)

- Η κατηγοριοποίηση του χώρου θα μπορούσε να γίνει σε τουριστικές ενότητες με ομοειδή τουριστικά χαρακτηριστικά αναγνωρισιμότητας και με οικιστικά και μεταφορικά δίκτυα στήριξης, ή σε ενότητες- Περιφέρειες, χωρίς διαχωρισμό σε παράκτιο και ορεινό χώρο. Η μίξη συμβατικής μορφής τουρισμού στον παράκτιο χώρο της ενότητας με εναλλακτικές μορφές και δραστηριότητες στην ορεινή (ή πεδινή) ενδοχώρα, σε συμπληρωματικότητα με τους άλλους τομείς και κλάδους της οικονομίας, μπορεί να συμβάλλει στην διάχυση των τουριστικών ροών από τον παράκτιο στον ορεινό χώρο, στην σταθεροποίηση του πληθυσμού ορεινών και προβληματικών περιοχών και στην μείωση των ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων.

Με τιμή

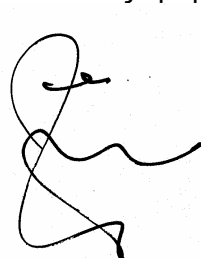
Για το Διοικητικό Συμβούλιο του ΣΕΠΟΧ

Ο Πρόεδρος

Καθ. Ηλίας Μπεριάτος

Ο Γενικός Γραμματέας

Δρ. Κων/νος Δημόπουλος

